

נציבות השוויון בעבודה פועלת כבר שלוש שנים, אבל עדיין לא הגישה תביעה נגד מעסיק ציבורי

בשל מעמדה כיחידה ממשלתית, אין לנציבות סמכות לתבוע את המדינה כמעסיק. נגד מעסיקים פרטיים הוגשו 22 תביעות

דנה ויילר-פולק

הנציבות אף הוגשו 22 תביעות כלפי מעסיקים במגזר הפרטי - שברבות מהן נרשמה הצלחה - אולם אפס במגזר הציבורי. שלומית הועסקה למעלה משנה כמורה למתמטיקה בבית הספר החילוני ואף יועדה לתפקיד רכות מקצוע בבית הספר. אולם תלונות הורים הובילו לפיטוריה, ומנהלת בית הספר אף הודתה כי "אורח חיים שונה" היה העילה המרכזית. שלומית אמנם פנתה לנציבות אולם פניותיה למשרד החינוך העלו חרס. רק לאחר שפנתה באופן פרטי לעורך איתמר כהן ותבעה באמצעותו את משרד החינוך בגין פיטוריה, נרשמה התייחסות מצדו והיא הוחזרה לעבודה. כיום נמציאת התביעה כהליכים בבית הדין. לדברי עו"ד כהן, "מרובר מצב אבסורדי שכן עובדות הנציבות שהתמחותן תיקים מסוג זה אינן יכולות לבקש הליכים נגד המדינה בגלל שהן עובדות מדינה". בשל מעמדה של הנציבות כחידה בתוך משרד ממשלתי, טוענים גורמים ממשלתיים, אין לה סמכות להגיש תביעות נגד המדינה כמו עסיק. כדי לפתור את הבעיה קבע בפברואר 2009, בהחלטת ביניים זמנית, היועץ המשפטי לממשלה

פרופ' פרנסיס רדאי

הנציבות חייבת לקבל אישור ממשרד המשפטים גם מול רשויות מקומיות

ראו מני מוזו כי סמכויות התביעה של הנציבות לא יופעלו כלפי משרד המשפטים וכי תגובתו בהקדם הנתיית יועץ שתסדיר את הפעילות בתחום זה. אולם, עד היום טרם גובשה המלצה זו וכינתיים סוכם נוהל פנימי זמני - בחיאום עם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד אודית קורן - המסדיר את פעולת

הנציבות במקרים שבהם מתגלה מחלוקת בין עמותה לבין עמדת המשרד הממשלתי הרלוונטי. על פי הנוהל, במקרים שבהם תתקבל פנייה של עובד משרד ממשלתי תפנה הנציבות ליועץ המשפטי במשרד האמור וה יתקש להגיב במעין בירור בין משרדי. במקרים שבהם תיווצר מחלוקת בין הצדדים, תפנה הנציבות למשנה ליועץ המשפטי לממשלה שיכריע בנושא. יש לציין כי גם מול רשויות מקומיות ותברות ממשלתיות הוגבלה הנציבות כשנקבע כי תביעה בידי גורם ממשלתי כלפי גופים אלה מחייבת את אישור משרד המשפטים. "נציבות השוויון נוסדה על פי החוק על מנת לאכוף את שוויון ההזדמנויות בעבודה במישור הציבורי ובמישור הפרטי כאחד", כתבה פרופ' פרנסיס רדאי, יו"ר ועדת המומחים המייעצת לנציבות, ליועץ"ש יהודה וינשטיין ביולי 2010. "הפגיעה בסמכות נציבות השוויון לפעול באופן מקצועי ועצמאי מול משרדי הממשלה יוצרת סטנדרט כפול לפיו המדינה איננה נתונה לסמכויות האכיפה של הנציבות כפי שהמעסיקים בסקטור הפרטי כפופים להן". לדברי עו"ד

ציננה קניגיאיר, העומדת בראש הנציבות, "ראוי שנציבות שוויון תהיה רשות עצמאית עם אוטונומיה ושקול רעת עצמאי תוך שיי מר עמדות עקרוניות של היועץ המשפטי לממשלה". היא אומרת כי "הנוהל הפנים ממשלתי יוצר אסימטריה בין היחס של נציבות השוויון למעסיקים פרטיים לבין היחס שלה למעסיקים ממשלתיים כשבעולם היא מוסמכת לתבוע את שני סוגי המעסיקים". ממשרד המשפטים נמסר: "נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה היא גוף שהוא יחידה פנים ממשלתית בתוך משרד התמ"ת. משכך, אין הנציבות יכולה לתבוע ולהיתבע בשם עצמה אלא אך כאורגן של מדינת ישראל". עם זאת, "עקב חשיבות פעילות הנציבות מול המדינה כמי עסיק נקבע מנגנון פנים-ממשלתי לצורך בירור ויישוב מחלוקות בין הנציבות לבין משרדי הממשלה. למנגנון שלפיו פותרים בעיות בתוך המערכת הממשלתית בתוך זמן קצר יחסית יש יתרון על פני הליכים ממושכים בבתי המשפט". עוד הוסיפו כי "המגמה היא שעם צבירת הניסיון על ידי הנציבות, מידת מעורבותו של משרד המשפטים בהליכים מסוימים תפחת".

15.11.2011 (הלוף)